

Sygn. akt VIII Gz 309/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Agnieszka Kądziołka

SO Anna Górnik

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2017 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w (...)

przeciwko Przedsiębiorstwu Budowlano-Usługowemu (...) spółce

z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim o odmowie udzielenia zabezpieczenia roszczenia, sygn. akt V GC 408/17

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gorzowie Wielkopolskim.

SSO Anna Górnik SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Kądziołka

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 15 maja 2017 r. (...) spółka z o.o. w (...) wniosła o zasądzenie od pozwanego Przedsiębiorstwa Budowlano-Usługowego (...) spółki z o.o. w G. kwoty 65.738,71 zł tytułem zwrotu kaucji gwarancyjnej wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 20 lutego 2016 r. do dnia zapłaty. Równocześnie powódka złożyła wniosek o zabezpieczenie roszczenia poprzez zajęcie komornicze środków znajdujących się na rachunkach bankowych pozwanego, jako że z wiedzy powoda wynika, że pozwany ma poważne kłopoty z wypłacalnością i płynnością finansową i istnieje ogromne prawdopodobieństwo, że pozwany ogłosi upadłość w najbliższym czasie.

W uzasadnieniu powód wskazał, że strony zawarły umowę o roboty budowlane, której przedmiotem było wykonanie pokrycia dachu na budowie Galerii (...) w G. za ryczałtowym wynagrodzeniem należnym powodowi w wysokości 813.026 zł netto. Po wykonaniu prac na części dachu, wobec niszczenia pokrycia dachowego przez podwykonawców pozwanego, powód wielokrotnie informował pozwanego, że wobec dalszego niszczenia pokrycia dachu cofnie gwarancję na wykonane prace bądź też konieczne będzie odpłatne przeprowadzenie przeglądu dachu i dokonanie napraw. Pozwany z kolei wzywał powoda do usunięcia rzekomych wad wykonanego dachu, a 28 października 2015 r. odmówił dokonania odbioru wykonanych prac budowlanych mimo uprzedniego oddania do użytku budynku galerii handlowej. Domagał się natomiast - w ramach udzielonej przez powoda gwarancji - usunięcia usterek powstałych

wskutek prac przeprowadzanych przez inne podmioty. Wskazując, że odpowiedzialność z tytułu gwarancji jest wyłączona m.in. gdy zostanie wykazane, że wady (robót) wynikają z winy osoby trzeciej, powód wskazał na prawo odmowy udzielenia gwarancji na wykonane przez siebie pokrycie dachu. Po skutecznym wypowiedzeniu gwarancji na wykonane roboty powód wezwał pozwanego do zwrotu pełnej kaucji gwarancyjnej (§3 pkt 9 umowy) w łącznej kwocie 65.738,71 zł, którego to żądania pozwany nie spełnił.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim oddalił wniosek powoda, opierając rozstrzygnięcie na stwierdzonym braku uprawdopodobnienia przez powoda, że brak zabezpieczenia może pozbawić go zaspokojenia. Wskazał, że argumenty o możliwych problemach z płynnością finansową strony pozwanej nie zostały skonkretyzowane, a powód nie wskazał na żadne konkretne postępowania egzekucyjne czy sądowe, które toczyłyby się przeciwko pozwanej. (...) o zadłużeniu nie ma również w aktualnym odpisie z KRS.

Zażaleniem wniesionym 7 czerwca 2017 r. powodowa spółka wniosła o zmianę powyższego postanowienia i udzielenie zabezpieczenia roszczenia w wysokości 65.737,71 zł poprzez zajęcie komornicze środków znajdujących się na rachunkach bankowych powoda, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa wg norm przepisanych.

W kolejnym piśmie procesowym powód przedstawił fragmenty sprawozdania zarządu pozwanej spółki za 2016 r., zgodnie z którym strata netto wyniosła 3.932.621,98 zł oraz fragment sprawozdania Zarządu Grupy (...) o stracie netto za rok 2016 w wysokości 10.252.904,39 zł.

Wraz z wniesioną 9 czerwca 2017 r. odpowiedzią na pozew strona pozwana przedłożyła postanowienie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 maja 2017 r. o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego spółki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione o tyle, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, z kolei art. 730¹ § 2 k.p.c. stanowi, że interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie, zaś według art. 730¹ § 3 k.p.c. przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Z przytoczonych wyżej przepisów wynika, że uprawniona spółka powinna we wniosku o udzielenie zabezpieczenia wykazać z jednej strony przesłankę, jaką jest uprawdopodobnienie roszczenia, zaś z drugiej strony powinna uprawdopodobnić interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Co więcej, obie przesłanki muszą zostać spełnione kumulatywnie.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego było stwierdzenie nieuprawdopodobnienia przez stronę powodową, że brak zabezpieczenia może pozbawić ją zaspokojenia. Na dzień wydania tego postanowienia przedstawione przez stronę powodową stanowisko oraz dokumenty - jak prawidłowo uznał Sąd pierwszej instancji - nie uzasadniały udzielenia powodowej spółce zabezpieczenia ze względu na nieuprawdopodobnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

W zakresie objętym treścią zaskarżonego postanowienia sytuacja uległa istotnej zmianie po wniesieniu zażalenia przez stronę powodową. Przy czym, zmiana ta obejmowała nie tylko przedstawione przez pełnomocnika strony powodowej

sprawozdania finansowe pozwanej spółki, wskazujące na wysokie straty za rok 2016, ale również przedłożone przez pozwaną wraz z odpowiedzią na pozew postanowienie z dnia 24 maja 2017 r. o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego.

W świetle art. 257 ustawy Prawo restrukturyzacyjne z 15 maja 2015 r. (t.j. Dz.U. z 2016, poz. 1574) otwarcie przyspieszonego postępowania układowego nie wyłącza możliwości wszczęcia przez wierzyciela postępowań sądowych, administracyjnych, sądoadministracyjnych i przed sądami polubownymi w celu dochodzenia wierzytelności podlegających umieszczeniu w spisie wierzytelności. Wydanie tego postanowienia, choćby z racji założenia krótkiego okresu trwania tego postępowania, nie stanowi przeszkody do prowadzenia postępowania w niniejszej sprawie.

Zarówno treść przedłożonego postanowienia, jak i sprawozdania finansowe za rok 2016 wskazują na rzeczywiste trudności dłużnika z wykonywaniem zobowiązań i uprawniają do ryzyka niezaspokojenia się uprawnionej. Istotą bowiem postępowania restrukturyzacyjnego (art. 3 ust. 1 i 6 ustawy Prawo restrukturyzacyjne) jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji m.in. w drodze zawarcia układu z wierzycielami. Przyspieszone postępowanie układowe umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności w uproszczonym trybie. Pamiętać również należy, że nie można ogłosić upadłości przedsiębiorcy w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia (art. 9a ustawy Prawo upadłościowe z 28 lutego 2003r., t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 2171). Otwarcie przyspieszonego postępowania układowego skutkuje również możliwością zabezpieczenia majątku dłużnika poprzez zawieszenie egzekucji wierzytelności objętej układem, jeżeli egzekucja mogłaby utrudnić lub uniemożliwić zawarcie układu.

Odnosząc powyższe uwagi do wniosku o udzielenie zabezpieczenia uznać należało, że po wydaniu zaskarżonego postanowienia zaszyły okoliczności uprawniają do istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia stronie powodowej.

Przypomnieć w tym miejscu, że w świetle przytoczonego również przez Sąd I instancji art. 730 §1 k.p.c. warunkiem udzielenia zabezpieczenia jest również uprawnowodobnienie roszczenia.

Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd pierwszej instancji, poza wskazaniem podstaw prawnych rozstrzygnięcia oraz - skądinąd prawidłowym na dzień wydania postanowienia - wyjaśnieniem przyczyn braku interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia powodowej spółce, nie zamieścił żadnych rozważań dotyczących spełnienia bądź niespełnienia przez stronę powodową przesłanki uprawnowodobnienia roszczenia.

Ocena zmierzająca do przedstawienia wniosków w przedmiocie uprawnowodobnienia roszczenia winna w pierwszej kolejności wskazywać, czy uprawniony uprawnowodobił przytoczone okoliczności faktyczne. Nie jest to jednak równoznaczne z uprawnowodobnieniem roszczenia. Jak podkreśla się w orzecznictwie dla ustalenia, czy roszczenie podlegające zabezpieczeniu jest prawdopodobne, konieczne jest dokonanie wstępnej jego oceny z punktu widzenia wchodzących w grę przepisów prawa materialnego (art. 730¹ § 1 k.p.c.). Nie będzie można uznać roszczenia za prawdopodobne, jeżeli w świetle nie budzących wątpliwości przepisów prawa przewidywać należy, racjonalnie oceniając stan rzeczy, że roszczenie to w procesie nie zostanie uwzględnione (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 16 stycznia 2013 r., I ACz 2173/12).

W rozpoznawanej sprawie - przy ocenie zasadności wniosku o udzielenie zabezpieczenia wobec (...) spółki z o.o. w G. - konieczne było zatem również ustalenie, czy powódka uprawnowodobiła zasadność roszczenia zmierzającego od odzyskania - zatrzymanego przez pozwaną tytułem zabezpieczenia należytego wykonania przedmiotu umowy - części umówionego wynagrodzenia (8%) w oparciu o wypowiedzenie gwarancji.

Sąd Rejonowy nie przedstawił żadnych rozważań w przedmiocie uprawnowodobnienia roszczenia - tak pod względem ustaleń faktycznych, jak i samego istnienia podstawy prawnej żądania strony powodowej.

Brak rozważań Sądu pierwszej instancji w tej kwestii oznacza nierozpoznanie istoty sprawy.

Jedynie na marginesie Sąd wskazuje, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia winien również podlegać ocenie w zakresie zachowania wymogów formalnych, a w szczególności czy prawidłowo wskazuje sposób zabezpieczenia oraz sumę zabezpieczenia. Sąd rozpoznając wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego związany jest wskazanym przez wnioskodawcę sposobem zabezpieczenia (art. 738 k.p.c.), przy czym zobowiązany jest zastosować taki sposób, aby możliwe było wykonanie zabezpieczenia przez organ egzekucyjny. Wierzytelności i rzeczy podlegające zajęciu powinny więc zostać tak zindywidualizowane, aby Sąd miał możliwość dokładnego określenia sposobu i zakresu zabezpieczenia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien ocenić, czy wniosek o udzielenie zabezpieczenia prawidłowo wskazuje sposób zabezpieczenia, a nadto, czy uprawdopodobnione jest roszczenie powódki wobec pozwanej, co wymaga dokonania tak oceny przedstawionych przez powódkę okoliczności pod kątem prawdopodobieństwa ich zaistnienia, jak i zbadania, czy roszczenie wykonawcy o zwrot zatrzymanego tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy wynagrodzenia znajduje podstawę prawną w wypowiedzeniu udzielonej zamawiającemu gwarancji jakości wykonanych prac.

Ponadto Sąd Rejonowy winien ocenić - mając na uwadze okoliczności aktualne w dniu ponownego rozpoznawania wniosku o udzielenie zabezpieczenia - czy istnieje interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu, a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji, o czym orzeczono zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeknie Sąd pierwszej instancji (art. 108 § 2 k.p.c.).

SSO Anna Górnik SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Kądziołka